

بررسی کیفیت متدولوژی تحقیق و نگارش مقالات منتشره در مجلات پرستاری - مامایی

معصومه حیدری^{۱*}، ناصر ولایی^۲، فریدون عزیزی^۳

^۱ عضو هیات علمی دانشکده پرستاری مامایی، دانشگاه شاهد

^۲ مرکز تحقیقات تالاسمی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران

^۳ پژوهشکده متابولیسم و غدد، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

چکیده

سابقه و هدف: با توجه به باور نداشتن یافته‌های مقالات به عنوان مبانی توسط خوانندگان و احتمال عدم رعایت متدولوژی تحقیق و صحت نگارش مقالات و با توجه به عدم اطلاع از وضعیت آن در مجلات دارای رتبه علمی - پژوهشی پرستاری و مامایی، این تحقیق با هدف تعیین میزان صحت متدولوژی نگارش مقالات مجلات علمی - پژوهشی دانشکده‌های پرستاری - مامایی تهران در سال ۱۳۸۷ انجام گرفت.

روش بررسی: در این مطالعه مقطعی کلیه مقالات اصیل مجلات دارای رتبه علمی - پژوهشی دانشکده‌های پرستاری مامایی تهران شامل مجلات دانشکده‌های پرستاری مامایی تهران، ایران و شهید بهشتی بررسی شدند. مقالات از نظر اصول متدولوژی نگارش مقالات در قسمت‌های خلاصه، مقدمه، مواد و روشها، یافته‌ها، بحث و منبع‌نویسی و در کل با تعداد ۵۲ شاخص بررسی و در طیف سه‌گانه "درست"، "نسبتا درست" و "نادرست" طبقه‌بندی شدند. روایی شاخص‌ها در تحقیقات قبلی تایید شده و پایایی آن در این تحقیق در یک مطالعه آزمایشی مورد تایید قرار گرفت و نقش عوامل مرتبط با میزان صحت متدولوژی و نگارش با آزمون کای دو مورد قضاوت آماری قرار گرفت.

یافته‌ها: تعداد ۸۳ مقاله چاپ شده در سه مجله مورد نظر مورد بررسی قرار گرفت. صحت نگارش کلی مقالات در ۴۵ درصد موارد درست، در ۸ درصد نسبتا درست و در ۴۷ درصد نادرست بود. عدم صحت نگارش مقالات به تفکیک سرفصل‌های اصلی مقاله به ترتیب در نگارش مقدمه به میزان ۶۹/۷ درصد، بحث ۴۸ درصد، یافته‌ها ۴۵/۴ درصد، مواد و روشها ۳۲/۲ درصد و منابع ۲۵/۳ درصد بود. صحت نگارش مقالات با نوع طراحی تحقیق و دانشگاه مربوط به چاپ مجله ارتباط معنی‌داری داشت (به ترتیب $p=0/001$ و $p=0/004$).

نتیجه‌گیری: فراوانی کاستی‌ها در نگارش مقالات مجلات علمی - پژوهشی دانشکده‌های پرستاری - مامایی جای نگرانی دارد و اقدامات لازم برای کاهش این کاستی‌ها را توصیه می‌نماید. آموزش محققین در زمینه متدولوژی تحقیق و نگارش مقالات، همچنین دقت نظر در انتخاب داورهای مجرب در زمینه متدولوژی تحقیق و نحوه نگارش مقالات می‌تواند گام مهمی در رفع این کاستی‌ها باشد.

واژگان کلیدی: متدولوژی تحقیق، مجلات پرستاری - مامایی، نگارش مقاله، روایی ابزار، پایایی ابزار.

مقدمه

یکی از نگرانی‌های جامعه علمی کشور و از جمله رشته پرستاری و مامایی، کیفیت نازل متدولوژی تحقیق و نگارش

مقالات پژوهشی است (۱). در تحقیقی بر روی ۱۰۷ مقاله منتشر شده در مجلات علمی - پژوهشی در سال ۱۳۸۷، کاستی‌هایی مانند عدم گزارش پایایی ابزار اندازه‌گیری به میزان ۹۶ درصد و نداشتن توجیه تعداد نمونه به میزان ۹۳ درصد مشاهده شد و ۷۳ درصد مقالات منتشره، توجیه انتشار نداشتند (۲). تحقیقی که در سال ۱۳۸۰ در رابطه با بررسی کیفیت ذکر منابع در مقالات مجلات علمی پژوهشی

آدرس نویسنده مسئول: تهران، خیابان ولیعصر، نرسیده به طالقانی، دانشکده پرستاری - مامایی شاهد،

معصومه حیدری (e-mail: heidari@shahed.ac.ir)

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۸۹/۸/۱۷

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۸۹/۱۰/۱۳

۵۲ شاخص بررسی شدند (۲). خلاصه مقاله با ۸ شاخص سابقه و هدف، توجیه هدف، مواد و روش‌ها، یافته‌های تحقیق، نتیجه‌گیری و توصیه‌ها، کلمات کلیدی، هم‌خوانی خلاصه فارسی و انگلیسی و حجم خلاصه مقاله ارزیابی شد. در قسمت مقدمه، ۶ شاخص شامل حجم مقدمه، ذکر منابع و ترتیب آن، توجیه انتشار مقاله، عدم وجود بازنگری و بیان هدف با قید زمان و مکان و همچنین بیان محتوای کامل و صحیح مقدمه بررسی شدند. در قسمت مواد و روش‌ها، ۱۷ شاخص شامل هماهنگی بین هدف و طراحی، جامعه مورد بررسی (معیارهای ورود و خروج)، تعداد نمونه و توجیه آن، روش نمونه‌گیری، تعریف شاخص‌های مشکل، پایایی و روایی ابزار، تشابهات و مغایرات گروه‌ها، مشخص بودن مداخله، مدت پیگیری، handling (از نظر blind بودن و جلب همکاری نمونه‌ها)، تاثیر مداخله، برنامه آماری و عدم ارائه یافته‌ها بررسی شدند. در قسمت یافته‌ها، ۷ شاخص شامل، انجام تعهدات، پاسخ به سوال اصلی، بیان یافته حاشیه‌ای، صحت نام سطر و ستون جدول، صحت نام سطر و ستون نمودار، کنترل اعداد، صحت آزمون‌های آماری بررسی شدند. در قسمت بحث، ۸ شاخص شامل شروع بحث با بیان یافته اصلی، بیان یافته‌های مشابه با ذکر منبع، بیان یافته‌های مغایر با ذکر منبع، تجزیه و تحلیل و تفسیر یافته‌ها، بیان محدودیت تحقیق، بیان نقاط قوت و ضعف طراحی، نتیجه‌گیری تحقیق، چگونگی به کارگیری یافته‌ها و توصیه‌ها مورد ارزیابی قرار گرفتند. در قسمت منابع، ۶ شاخص شامل اصول نگارش منبع نویسی، تعداد منابع، درصد منابع از مقاله، استفاده از تمام منابع در متن و میزان استفاده از منابع فارسی و میزان استفاده از منابع جدید (۲۰۰۵ به بعد) ارزیابی شدند (۱، ۹، ۲).

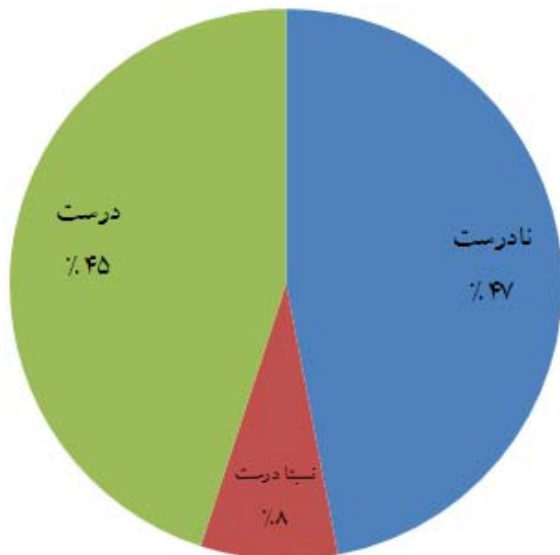
عوامل مرتبط شامل نوع طراحی تحقیق (توصیفی، تحلیلی، مداخله‌ای)، تعداد نویسندگان، مرتبه نویسنده مسئول مقاله، محل اشتغال نویسنده مسئول مقاله، فاصله انجام تحقیق تا اعلام وصول مقاله، فاصله اعلام وصول مقاله تا تایید و فاصله تایید تا چاپ مقاله توسط مجله بود. تک تک مقالات طبق چک لیست تهیه شده توسط محقق و همکار متدولوژیست و آماری مورد بررسی و برای هر مقاله یک فرم اطلاعاتی پر شد. اندازه‌گیری شاخص‌ها در یک طیف سه‌گانه صحیح، نسبتاً صحیح و ناصحیح بودند. به این ترتیب که مثلاً در مورد تعداد نمونه، اگر تعداد نمونه بر اساس مطالعه آزمایشی و بیان عوامل موثر بر آن تعیین و گزارش می‌شد، به عنوان صحیح تلقی شده، اگر حجم نمونه بر مبنای تعداد نمونه در مطالعات قبلی و با

کشور انجام شد، نشان داد که ۷۶ درصد منبع‌نویسی مقالات اشتباه بوده است (۳). در تحقیقی مشابه که روی مجلات پزشکی دارای رتبه ISI در کشور پاکستان انجام گرفت، میزان نواقص منبع نویسی به روش وانکور ۷۵ درصد بود (۴). در مورد میزان صحت متدولوژی تحقیق در مجلات پرستاری - مامایی اطلاعی نداریم، اما بعضی مجلات که به وسیله دانشگاه‌های مختلف چاپ شده‌اند و موفق به اخذ تاییدیه علمی پژوهشی از کمیسیون بررسی نشریات وزارت بهداشت نشده‌اند، احتمالاً دارای کاستی‌هایی بوده‌اند. اما اگر این کاستی‌ها در مجلات پرستاری و مامایی که دارای رتبه علمی - پژوهشی می‌باشند نیز وجود داشته باشد، تداوم آن موجب بی - اعتمادی پرستاران و ماماها و پژوهشگران به این مقالات شده و به کارگیری یافته‌های ناصحیح آنها در روش‌های درمانی، تشخیصی و پیشگیری تبعات شناخته شده خود را به دنبال خواهد داشت.

یکی از اولی‌ترین اولویت‌های پژوهشی در راستای مشکل مطرح شده، بررسی و تحلیل انتقادی از مقالات منتشره می‌باشد (۵)، زیرا میزان صحت متدولوژی و اصول نگارش مقالات بسیار متفاوت گزارش شده است (۳، ۶). در تحقیقی که برای بررسی صحت متدهای آماری مقالات منتشره انجام گرفت گزارش شد که ۸۰ درصد تست‌های آماری ناصحیح بودند (۷) و در تحقیق دیگری ۲۷ درصد مقالات منتشره روش آماری ناصحیح داشتند (۸). لذا با توجه به خلاء اطلاعاتی در مورد میزان صحت متدولوژی مقالات مجلات پرستاری - مامایی و به منظور تعیین میزان صحت متدولوژی و اصول نگارش مقالات این مجلات، این تحقیق بر روی مقالات چاپ شده در مجلات پرستاری - مامایی دارای رتبه علمی - پژوهشی تهران در سال ۱۳۸۷ انجام گرفت.

مواد و روشها

در این مطالعه مقطعی (cross sectional)، تمامی مقالات مجلات دارای رتبه علمی - پژوهشی دانشکده‌های پرستاری مامایی تهران شامل دانشگاه‌های تهران، شهید بهشتی و ایران در سال ۱۳۸۷ مورد بررسی قرار گرفتند. مقالات سه مجله از نظر تعداد، مشخص و مقالات موردی، مروری و مقالات با طراحی کیفی از مطالعه کنار گذاشته شدند. سپس مقالات هر مجله از نظر صحت متدولوژی تحقیق، اصول نگارش مقالات و عوامل مرتبط با آن بررسی و در یک فرم اطلاعاتی ثبت گردیدند. صحت متدولوژی تحقیق و نحوه نگارش مقالات با

نمودار ۱- توزیع مقاله مورد بررسی بر حسب میزان صحت متدولوژی نگارش کلی مقالات

توزیع مقالات بر حسب صحت متدولوژی نگارش به تفکیک سرفصل‌های اصلی مقاله در جدول ۱ ارائه شده است و نشان می‌دهد آسیب‌پذیرترین قسمت مقاله مربوط به نوشتن مقدمه به میزان ۶۹/۷ درصد، نگارش بحث به میزان ۴۸ درصد و یافته‌ها به میزان ۴۵/۴ درصد و بهترین قسمت نگارش مقاله، نگارش منابع بود که به میزان ۱۳/۳ درصد ناصحیح بود.

جدول ۱- توزیع مقالات مورد بررسی بر حسب میزان صحت متدولوژی نگارش مقالات به تفکیک قسمت‌های مختلف مقاله

درست (%)	نسبتاً درست (%)	نادرست (%)	
۴۶/۸	۱۸/۳	۳۴/۹	خلاصه
۲۳/۵	۶/۸	۶۹/۷	مقدمه
۶۷/۸	۲/۵	۲۹/۷	مواد و روشها
۴۳/۱	۱۱/۵	۴۵/۴	یافته ها
۴۶/۳	۵/۷	۴۸	بحث
۷۴/۷	۱۲	۱۳/۳	منابع و ماخذ

توزیع مقالات بر حسب شاخص‌های ارزیابی خلاصه مقاله در نمودار ۲ ارائه شده است و نشان می‌دهد ضعیف‌ترین قسمت نگارش خلاصه مقاله، عدم توجیه هدف به میزان ۹۴ درصد و عدم نگارش صحیح محتوای سابقه و هدف مقاله به میزان ۸۳/۱ درصد بود و بهترین قسمت خلاصه مقاله ارائه کلمات کلیدی به میزان ۹۲/۸ درصد بود.

ذکر منبع مشخص می‌شد، به عنوان نسبتاً صحیح و اگر توجیه نداشت به عنوان ناصحیح محسوب می‌شد.

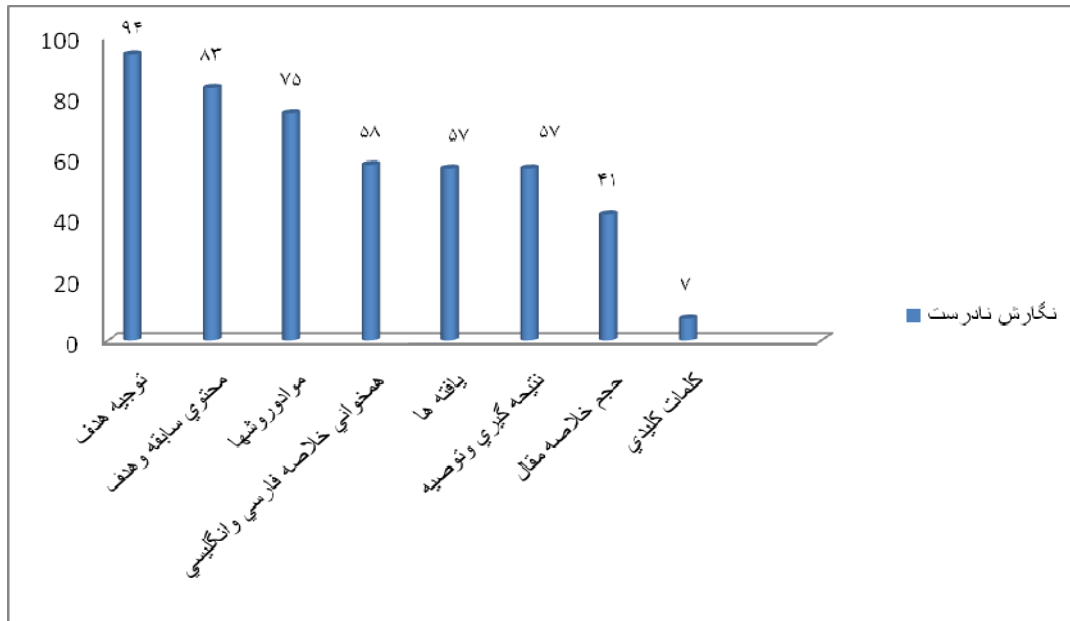
در ضمن اگر یک شاخص در مورد یک مطالعه مورد نداشت به عنوان مطرح نیست محسوب و امتیاز به آن تعلق نمی‌گرفت. مثلاً اگر در یک تحقیق، پیگیری نداشت مثلاً در طراحی توصیفی و یا مورد-شاهدی، در این صورت تعداد کل شاخص‌های آن کمتر از ۵۲ بود.

در نهایت اگر در مورد یک شاخص، بیشتر از ۷۵ درصد امتیاز کسب می‌شد به عنوان صحیح و اگر بین ۵۰ تا ۷۵ درصد امتیاز تعلق می‌گرفت، نسبتاً صحیح و امتیاز کمتر از ۵۰ به عنوان ناصحیح محسوب می‌شد. این مسئله در هر قسمت اصلی مقاله (خلاصه، مقدمه، مواد و روشها، یافته‌ها، بحث و نگارش منابع) و در کل مقالات لحاظ گردید. روایی این پرسش‌نامه در تحقیقات قبلی مورد تایید قرار گرفته است (۲). به منظور حصول پایایی اندازه‌گیری شاخص‌ها، با استفاده از روش test-retest در یک مطالعه آزمایشی، ارزیابی هر مقاله با فاصله ۸ روز با آزمون اسپیرمن بررسی و میزان همبستگی آن ۹۲ درصد به دست آمد (۹). ارتباط عوامل مرتبط با صحت نگارش مقاله با آزمون کای‌دو مورد قضاوت آماری قرار گرفت.

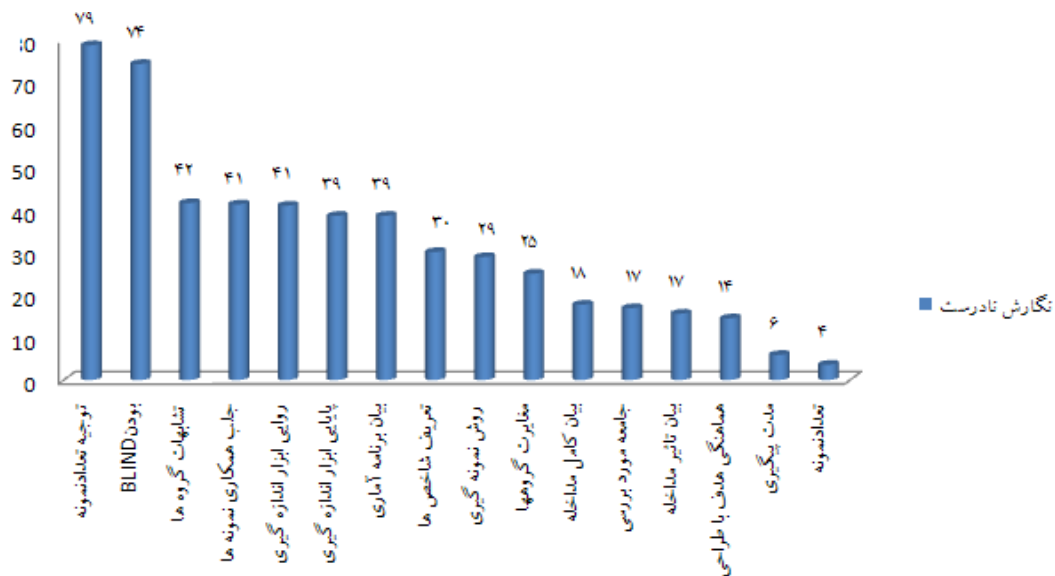
یافته‌ها

در سال ۱۳۸۷ سه مجله دانشکده پرستاری مامایی تهران، ایران و شهید بهشتی در کل ۹۷ مقاله منتشر کردند که از این تعداد ۷ مقاله مروری، ۲ مقاله موردی و ۵ مقاله کیفی بود که در نهایت ۱۴ مقاله (۱۴/۴ درصد) از مطالعه حذف شدند و ۸۳ مقاله مورد بررسی قرار گرفت. ۴۱ درصد مقالات مربوط به مجله دانشکده پرستاری مامایی دانشگاه علوم پزشکی ایران، ۳۱/۳ درصد مربوط به مجله دانشکده پرستاری مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران و ۲۷/۷ درصد مقالات مربوط به دانشکده پرستاری مامایی دانشگاه شهید بهشتی بود. تعداد نویسندگان هر مقاله $3/8 \pm 1/2$ ، حداقل تعداد نویسندگان یک نفر و حداکثر آنها هفت نفر بود. نویسندگان مسئول مقالات در ۸۱/۹ درصد مری و در ۱۸/۱ درصد موارد استادیار به بالا بودند. ۵۴/۲ درصد مقالات توصیفی، ۳۵ درصد مقالات تحلیلی و ۱۰/۸ درصد مداخله‌ای بودند.

در این بررسی مشخص شد که اصول نگارش مقالات بر اساس شاخص‌های کلی، در مجموع ۴۵ درصد صحیح و ۵۵ درصد ناصحیح (۸ درصد نسبتاً صحیح و ۴۷ درصد ناصحیح) بود (نمودار ۱).

نمودار ۲- توزیع ۸۳ مقاله مورد بررسی بر حسب عدم صحت نگارش شاخص‌های خلاصه مقاله

نمودار ۳- توزیع ۸۳ مقاله مورد بررسی بر حسب درصد عدم صحت نگارش شاخص‌های مواد و روشهای مقاله

توجیه تعداد نمونه به میزان ۷۸/۷ درصد و در مرحله بعد عدم گزارش blind بودن مطالعه به میزان ۷۴ درصد بود. کمترین کاستی مربوط به بیان تعداد نمونه‌ها به میزان ۴ درصد و در مرحله دوم عدم گزارش مدت پیگیری به میزان ۶ درصد بود. در قسمت بیان یافته‌ها، ضعیف‌ترین شاخص، عدم نگارش یافته حاشیه‌ای به میزان ۹۲/۶ درصد، نگارش نادرست عنوان و سطر و ستون جداول در ۸۷/۵ درصد موارد، عدم بیان انجام تعهدات در ۷۲/۳ درصد موارد، عدم صحت آزمون‌های آماری استفاده شده به میزان ۵۳ درصد موارد بود.

در قسمت مقدمه، از ۶ شاخص مورد ارزیابی، ضعیف‌ترین شاخص‌ها، عدم رعایت ترتیب نگارش محتوای مقدمه به میزان ۹۴ درصد، طولانی بودن حجم مقدمه به میزان ۸۹/۲ درصد و عدم بیان صحیح هدف تحقیق در ۸۵/۵ درصد موارد بود و بهترین قسمت مقدمه مقاله، ارائه منابع با ترتیب صحیح در مقدمه بود.

توزیع مقالات بر حسب درصد عدم صحت نگارش ۱۶ شاخص مواد و روشها در نمودار ۳ ارائه شده است و نشان می‌دهد که ضعیف‌ترین قسمت نگارش مواد و روش‌های مقالات، عدم

در تحقیق ولایی و همکاران در بررسی ۱۸۲ مقاله مجله دانشگاه علوم پزشکی مازندران که طی سال‌های ۸۴-۱۳۸۰ منتشر گردیده، نگارش نادرست مقدمه را به میزان ۶۳/۶ درصد، عدم نگارش صحیح هدف تحقیق با قید زمان و مکان تحقیق را در ۵۶/۴ درصد و نیز عدم توجیه انتشار مقالات را در ۹۸ درصد موارد گزارش کردند (۱۴). در تحقیق شیبانی نیا و همکاران در ۹۰ درصد موارد هدف تحقیق درانت‌های تحقیق بطور صحیح نوشته نشده و ۷۲ درصد مقالات توجیه انتشار نداشتند (۹). مقدمه یکی از بخش‌های مهم مقاله علمی است و در حکم نقشه راه برای خواندن کل مقاله می‌باشد. رسالت اصلی مقدمه، پاسخ گویا به این پرسش است که چرا مطالعه انجام شده و انگیزه محقق از انجام آن چه بوده است. ذکر دقیق اینکه چه مطلبی قرار است در مقاله بیان شود و موضوع اصلی مطالعه چیست، مهم‌ترین موضوعی است که به آن پرداخته شود. نویسنده مقاله بایستی در یک مقدمه خوب تاکید نماید که کاستی مطالعات قبلی چه بود، آیا خلا اطلاعاتی در این زمینه وجود دارد و مطالعه حاضر چگونه می‌تواند پاسخ پرسشی باشد که هنوز به جواب نرسیده و به بیان دیگر این پژوهش در پی چیست؟ چرا که عدم توجه به این نکته از شایع‌ترین مشکلات موجود در نگارش مقدمه مقاله است (۱۳).

در نگارش مواد و روشها، ضعیف‌ترین شاخص، توجیه نکردن حجم نمونه بود که در ۷۹ درصد مقالات به چشم می‌خورد. در تحقیق شیبانی و همکاران نیز مشخص شد حدود ۹۳ درصد مقالات توجیه تعداد نمونه نداشتند (۹،۲). یکی از نکات مهمی که معمولاً در تحقیقات مورد بی‌توجهی قرار می‌گیرد، توجیه حجم نمونه توسط یک مطالعه آزمایشی است و معمولاً حجم نمونه را بر مبنای پیشینه تحقیق تعیین می‌کنند که این موضوع می‌تواند بر نتیجه تحقیق تاثیر گذارد، زیرا حجم نمونه زیادتر یا کمتر از حد مطلوب بر نتیجه آزمون و نتایج تحقیق موثر است.

در نگارش یافته‌ها، در ۵۳ درصد موارد آزمون‌های آماری مورد استفاده ناصحیح بود. هم چنین عدم بیان یافته حاشیه‌ای و عدم صحت نگارش سطر و ستون جداول و نمودارها از عیوب شایع مقالات بود. در تحقیقی مشابه که روی مجلات پزشکی دارای رتبه ISI در کشور پاکستان انجام گرفته، میزان نواقص موجود در ارائه جدول و نمودار ۷/۹ درصد بود (۴). در تحقیقی مشابه، در ۶۱ درصد مقالات آزمون آماری بکار گرفته شده ناصحیح بود (۲). به نظر می‌رسد که عدم دقت در انتخاب آزمون آماری مناسب می‌تواند یافته‌های تحقیق و نتیجه‌گیری

در قسمت نگارش بحث، عدم نگارش صحیح نقاط قوت و ضعف تحقیق به ترتیب به میزان ۹۵/۲ و ۸۵/۵ درصد بود. نداشتن تجزیه و تحلیل مناسب یافته‌ها در ۷۴/۷ درصد موارد و فقدان نتیجه‌گیری مناسب در ۴۱ درصد موارد وجود داشت. در بررسی منابع مقالات مشخص شد که در ۷۴/۷ درصد موارد، نگارش منابع طبق الگوی مجله مورد نظر صحیح بوده است. تعداد کل منابع مقالات $20/6 \pm 7/9$ با حداقل ۷ و حداکثر ۴۶ منبع، تعداد منابع فارسی مقالات $4/2 \pm 4/1$ و تعداد منابع جدید $5/6 \pm 4/2$ بود.

صحت نگارش مقالات با نوع طراحی تحقیق (توصیفی-تحلیلی، مداخله‌ای) ارتباط معنی‌داری داشت، به طوری که در تحقیقات مداخله‌ای در ۵۴/۳ درصد موارد نگارش مقاله ناصحیح بود و در تحقیقات توصیفی-تحلیلی این میزان ۴۵/۷ درصد بود ($p=0/01$). بین صحت نگارش مقالات با دانشگاه مربوط به چاپ مجله نیز ارتباط معنی‌داری وجود داشت ($p=0/01$)، اما با مرتبه علمی نویسنده مسئول مقاله، محل اشتغال نویسنده مسئول مقاله، تعداد نویسندگان، فاصله انجام تحقیق تا اعلام وصول مقاله، فاصله اعلام وصول مقاله تا زمان تایید و فاصله تایید تا چاپ مقاله ارتباط معنی‌داری وجود نداشت.

بحث

تحقیق حاضر نشان داد که نگارش کلی مقالات در ۵۵ درصد موارد ناصحیح بوده است و پراشتباه‌ترین و ضعیف‌ترین قسمت نگارش مقاله مربوط به مقدمه مقاله به میزان ۷۶/۵ درصد، بحث به میزان ۵۳/۷ درصد و یافته‌ها در ۵۶/۹ درصد موارد بود. در تحقیق شیبانی نیا و همکاران، ۱۰۰ مقاله مجلات علمی پژوهشی دندانپزشکی کشور در سال ۱۳۸۵ مورد بررسی قرار گرفت مشخص شد که ضعیف‌ترین قسمت مقالات منتشر شده نگارش مقدمه بود، به طوری که در ۶۷ درصد موارد ناصحیح نگارش شده بود (۲). امروزه پذیرش و چاپ مقاله در مجلات علمی به منزله ارزش علمی و اعتبار پژوهشی آن تلقی می‌گردد، اما متأسفانه همواره چنین نیست و بررسی‌های مختلف نشان می‌دهد که کیفیت نامناسب و استاندارد پایین برخی تحقیقات، مربوط به روش اجرایی آن است (۱۳). همانطور که در تحقیق حاضر مشخص شد در مقدمه مقالات در ۸۵/۵ درصد موارد، بیان صحیح هدف انجام تحقیق و بیان زمان و مکان اجرای تحقیق رعایت نشده بود، هم چنین در ۸۲ درصد موارد، توجیهی منطقی برای انجام تحقیق وجود نداشت.

نتیجه‌گیری بسیار متفاوت است و لذا توصیه می‌شود که در تحقیقات بعدی چگالی شاخص‌ها در نظر گرفته شود. از نقاط قوت این تحقیق می‌توان تجربه قبلی تیم بررسی کننده مقالات را ذکر کرد که کارهای فراوانی در زمینه نقد و ارزیابی مقالات و نقد پایان نامه داشته‌اند و مهم‌تر اینکه روایی شاخص‌های مورد بررسی در تحقیقات قبلی و پایداری آن در یک مطالعه آزمایشی بررسی شده است.

در یک جمع بندی به نظر می‌رسد متدولوژی نگارش مقاله در مقالات منتشر شده با کاستی‌هایی همراه است و این مسئله یافته‌ها و نتیجه‌گیری آن را مخدوش می‌نماید و شاید حق با خوانندگان باشد که این مقالات را مطالعه و به عنوان منبع استفاده نکنند. در حالی که این مقالات شاه‌رگ حیاتی بین تحقیق و آموزش و ارائه خدمات است و با توجه به عوارض شناخته شده، تداوم این مشکل، بررسی تحقیقاتی علل آن و اقدامات لازم برای کاهش آن توصیه می‌گردد.

قدردانی و تشکر

این مقاله حاصل طرح تحقیقاتی مصوب و با حمایت‌های مالی معاونت پژوهشی دانشگاه شاهد بوده که بدین وسیله از حسن مدیریت معاون محترم پژوهشی به خاطر تشخیص ضرورت انجام این مهم، صمیمانه سپاسگزاری می‌نماید.

را مخدوش کند. در این تحقیق با اینکه ۹۰ درصد مقالات مشاور آماری داشتند، ولی باز هم کاستی‌هایی در این زمینه وجود داشت. در تحقیق دیگر مشخص شد که ۸۰ درصد مقالات چاپ شده همکار متدولوژیست آماری نداشتند (۱۲). در تحقیقی که به منظور بررسی صحت روش‌های آماری مقالات چاپ شده انجام شد، گزارش شده که ۸۰ درصد آزمون‌های آماری ناصحیح بودند (۷). در تحقیق دیگری گزارش شده ۲۷ درصد مقالات منتشره روش آماری ناصحیح داشتند (۸). در تحقیقی که به منظور بررسی خطاهای مجلات درماتولوژی آمریکا طی سال‌های ۲۰۰۶ انجام شد، مشخص شد که ۳۸/۱ درصد مقالات دارای برنامه آماری، خطاهایی در روش‌های آماری و ۱۴ درصد این مقالات خطا در بیان نوع آزمون آماری داشتند (۱۵).

یکی از محدودیت‌های این تحقیق، فقط بررسی سه مجله دارای رتبه علمی پژوهشی بود و اگر تمامی مقالات مجلات علمی پژوهشی دانشکده‌های پرستاری مامایی کشور بررسی می‌شدند، شاید نتایج بهتری به دست می‌آمد. مسئله دیگر افتراق بین صحیح، نسبتاً صحیح و ناصحیح بود که با وجود دقت بسیار زیاد بعضی مواقع افتراق آنها بسیار مشکل بود و مهم‌تر از همه رتبه شاخص‌ها بود که ما در این مطالعه، وزن این شاخص‌ها را مساوی در نظر گرفتیم. مثلاً اینکه مقدمه طولانی است و یا نوع آزمون آماری مناسب است یکسان ارزیابی شدند، در حالی که تاثیر این دو شاخص روی یافته‌ها و

REFERENCES

1. Asefzadeh S. Using qualitative and quantitative approaches in health research. Journal of the faculty of medicine 2003; 27: 71-75. [In Persian]
2. Sheibaninia A, Valaie N, Mohammad Sadegh Sh, Azizi F. The evaluation of accuracy of article writing in scientific journals of dentistry in 2006. Journal of the faculty of medicine 2009; 1: 5-11. [In Persian]
3. Azizi F, Reiszadeh F, Zarei SH. The quality of accuracy of references in medicine article. Journal of the faculty of medicine 2001; 5: 249-55. [In Persian]
4. Jawaid SA, Jawiad M, Jafari MH. Deficiencies in original articles accepted for publication in Pakistan journal of medical sciences: a retrospective analysis. Pak J Med Sci 2009; 26: 1-6.
5. Asefzadeh S. Critical analysis of studies in medical science. Journal of the faculty of medicine 2005; 29: 195-201. [In Persian]
6. Asefzadeh S. Assessment of managerial skills of the research managers at the Universities of medical sciences. Journal of Medical Faculty Guilan University of Medical Sciences 2004; 12: 86-95. [In Persian]
7. Kanter MH, Taylor JR. Accuracy rate of statistical method in transfusion. Transfusion 1994; 34: 697-701.
8. Kurichi JF, Sonnad SS. Statistical methods in surgery journals. Coll Surg 2006; 202: 476-84.
9. Sheibaninia A, Valaiee N, Tavakoli B. Quality of research articles published in Iranian dental journals. Pak J Med Sci 2010; 26: 1-5.
10. Litwin M, ed. How to measure survey reliability and validity. Shakiba M, translator. Rasht: Guilan University of Medical Science. 2010. p.28-40. [In Persian]
11. Janghorbani M. The evaluation of design aspect, issue and statistical analysis of medicine article. Journal of Faculty of Medicine 1997; 21: 18-24. [In Persian]

12. Uniform Requirements for Manuscripts Submittee of Medical Editors. *Ann Intern Med* 1997; 126: 36- 47.
13. Habibi GH, Shirani A. Principles of scientific writing. Tehran: Marzefekr Publication; 2008. p.48. [In Persian]
14. Valaei N, Khosaroon M, Nasiri E, Mosavi F. The survey of quality journal of Mazandaran University of medical Sciences. *Journal of Mazandaran University of Medical Sciences* 2006; 52: 131-39. [In Persian]
15. Neville JA, Lang W, Fleischer AB. Error in dermatology archives and academic journal in USA from January – December 2003. *Dermatology* 2006; 142: 737-40.